

Foreningen Bedre Uteliv

Org.nr: 984 530 528 MVA

v/Advokatfirmaet NorLaw D.A.
Pilestredet 57, 0350 Oslo
Mail: mail@norlaw.no

Tlf: 2259 5050
Fax: 2259 5059
www.bedreuteliv.no

Det Kongelige Næringsdepartement

Det Kongelige Sosialdepartement

Saksnr.:		Dok. nr.:	
200302846		48	
Arkivkode:	Form dato:	Vår ref: CA/BU/FOR/ARB	
6710	25.02.04	Oslo, 24. februar 2004	
Åvd.:	Saksbeh.:		
SPN			
U.off.:			

HØRINGSUTTALELSE TIL ENDRINGSFORSLAGENE I SERVERINGS- OG ALKOHOLLOVEN

I. INNLEDNING

Foreningen Bedre Uteliv (BU) har besluttet å avgi felles høringsuttalelser til de to lovendringene. Bakgrunnen for beslutningen er at det er foreningens oppfatning at revisjonene må synkroniseres. Dertil er beslutningen begrunnet i at endringene i alkoholloven innebærer at denne lov ikke er begrenset til å kontrollere alkoholomsetningen.

Tidligere endringer i alkoholloven, sett i sammenheng med de nye forslagene, innebærer at alkoholloven fremstår mindre som et redskap til å regulere alkoholomsetningen, men mer som et sanksjonsmiddel til erstatning for alminnelige bestemmelser. Gjennom bevillingssystemet vil myndighetene kunne bruke inndraging som en sanksjonsmiddel, nærmest for å håndheve all annen lovgiving. Denne utvikling representerer en redusert rettssikkerhet for en hel næring. Problemene rundt denne problematik er i for liten utstrekning behandlet i endringsforslagene.

BU vil derfor, som et eget kapittel i høringsuttalelsen, behandle de rettssikkerhetsspørsmål som knytter seg til inndragsproblematikken før man deretter går inn på de enkelte endringsforslag.

II. INNDRAGING

Innledningsvis skal det bemerkes at BU ikke har tro på at kravet til vandel løser noe problem. Norske domstoler har i konkrete avgjørelser bemerket, ja faktisk påpekt at vandelskravet kan omgås ved at aksjer overdras midlertidig slik at vandelskravet ikke får noen realitet.

Reelt fremstår derfor vandelskravet mer som et skuebrød for aktiv løsning av et problem, enn det er en reell problemløser.

BU er derfor mer opptatt av at alle serveringssteder drives lovlig enn hvem som er registrert som eier. Med virkning fra 1. april 2003 ble det innført forskrifter som sikrer at all omsetning registreres på kasse. Det er BUs oppfatning at disse forskriftene burde vært fulgt bedre opp med aktiv kontroll i det forskriftene er et effektivt virkemiddel i kampen mot svart økonomi.

BU registrerer imidlertid at man i departementene fortsatt har klokkeetro på at vandelskravet skal løse de problemer man står ovenfor. Dersom man skal fortsette på denne linjen er det uheldig at de to lovene som regulerer næringen har parallelle, men ikke identiske vandelskrav.

Da serveringslovutvalget avga sin innstilling, var det et samlet utvalg, inklusive Sosialdepartementets representant, som var enige om at eventuelle vandelskrav skulle ligge i serveringsloven. Til tross for denne enighet utarbeidet Sosialdepartementet egne vandelskrav. Det var derfor lite heldig at Stortinget vedtok to forskjellige regelsett som skulle brukes på serveringsbedriftene.

Dersom vandelskravet skal opprettholdes, er det BUs oppfatning at det må legges til serveringsloven. Bakgrunnen for denne vurdering er at alkoholloven kun har et alkoholpolitisk formål, jfr alkohollovens § 1.

Vandelskravet er knyttet opp mot forhold som ikke er av alkoholpolitisk karakter. Dette innebærer at man ved inndraging av bevilling vil komme i den situasjon at alkoholloven benyttes til formål som ikke er omfattet av lovens formålsbestemmelse.

En slik bruk av loven vil kunne medføre at inndraging ligger utenfor lovens formål og således får bruk av straff jfr. Grunnlovens § 96 og EMK art. 6. Eller sagt på en annen måte, det har karakter av ”baker for smed jus” dersom man inndrar en rett til å skjenke alkohol fordi en av aksjonærene har svak vandel på områder som ikke har med alkohol å gjøre.

Hvis kommunen mener at et skjenkested har forbrutt seg for eksempel mot avgiftslovgivingen, vil man kunne forsvare at serveringsstedet fratras retten til videre virksomhet. Derimot kan det fremtre som en ren straffereaksjon hvis man kun inndrar skjenkebevillingen i det en slik reaksjon innebærer fortsatt næringsvirksomhet uten rett til å skjenke alkohol.

Konsekvensene av inndraging – krav til rettssikkerhet

Mens man i forarbeidene til den nåværende lovgiving presiserte at inndraging og bruk av vandelskravet skulle være et virkemiddel mot tyngre kriminalitet, har virkeligheten blitt en annen. Det er BUs erfaring at inndraging brukes som et virkemiddel mot små og bagatellmessige forgåelser.

Enkelte kommuner går til og med så langt at man bruker inndraging som virkemiddel selv om serveringsstedet ikke på noen måte kan klandres for det forhold som begrunner inndragingsvedtaket. Som et eksempel skal det opplyses at Oslo kommune konsekvent benytter følgende formulering ved spørsmålet om det stilles krav til skyld:

”I alkohollovens § 1-8, 2. ledd fremgår det utrykkelig at forvaltningen kan legge vekt på at bevillingsinnehaver kan klandres for forholdet. Det foreligger imidlertid ingen plikt av hvorvidt bevillingsinnehaver kan klandres for overtredelsen ”

Kommunen har konsekvent lagt opp til en praksis hvor inndraging iverksettes på objektivt grunnlag uten at skyld konstateres.

Som eksempel skal nevnes at dersom en far sammen med sin datter, som er under 18 år, lar henne smake på sitt eget vinglass, så fører dette til inndraging selv om skjenkestedet ikke hadde noen praktisk mulighet til å gripe inn i situasjonen.

På et hotell hvor familier kommer sammen til middag, kan slike episoder føre til tap av bevilling. Det foreligger dokumenterbare eksempler på at inndraging er vedtatt til tross for at den mindreårige forteller at han drakk av den voksne personens glass. Inndragingen i verksettes da uten at det er vurdert om bedriften kunne hindret episoden.

For næringen fremstår inndraging uten at det er utvist skyld som fullstendig meningsløs, tilfeldig og rettsstridig.

Fortvaltningslovens § 15 gir skjenkestedet visse rettigheter i forbindelse med kontroll. Disse rettigheter (retten til å ha et vitne til stede blir ikke praktisert. Ved kontroller av overskjenking har man eksempler på at gjester har reagert på kontrollørens påstander og at gjester på eget initiativ tilskriver de kommunale kontrollorganer. Om denne type henvendelser har Oslo kommune konsekvent gitt følgende uttalelse:

”De øvrige gjester som er til stede under en kontroll vil gjerne være mindre objektive enn kontrollørene. Ofte vil gjestene være stamkunder som har et forhold til ”sitt” sted, i tillegg til at de naturlig nok ikke har sin oppmerksomhet konsentrert om hvorvidt alkoholovens regler overholdes. Gjesten vil gjerne ha konsumert alkohol slik at deres observasjoner vil være mindre sikre.”

Ovennevnte innebærer at man fullstendig har tilsidesatt skjenkestedets rettssikkerhet gjennom å frata dem rettighetene som følger av forvaltningsloven og alminnelige regler for bevisførsel. Fremgangsmåten innebærer at skjenkestedet er prisgitt kontrollørens påstander.

Det foreligger 100% sikker dokumentasjon på at kontrollører foretar graverende feilvurderinger. Det vises i den forbindelse til rapport fra BU som vedlegges denne høringsuttalelsen.

Når man, som i Oslo, også nekter å gi vedtaket om inndraging oppsettende virkning, kommer man i den situasjon at klager og begjæringer om midlertidige forføyninger blir illusoriske fordi den midlertidige inndragingen er fullbyrdet før klage/rettsmøte foreligger. Da har klager/saksøker mistet rettslig interesse i saken og den blir avvist.

Virkningene av eksisterende inndragingspraksis

Tilsidesettelse av rettssikkerhet slik det er beskrevet ovenfor sammen med påstanden om at inndraging lovlig kan benyttes, medfører at inndraging iverksettes på de mest veldrevne bedrifter. Dette medfører igjen at titalls arbeidstakere mister sitt arbeid, uten arbeidsledighets-trygd og uten at de har utvist noen form for skyld. Lærlinger som er under utdanning blir på kort varsel stående på gaten mens inndragningen varer.

Det virkemiddelet som var ment å skape en seriøs bransje er nå i ferd med å skremme tunge aktører ut av næringen rett og slett fordi man ikke vil drive i en bransje som har så ustabile rammebetingelser at den stenges uten å ha utvist noen form for skyld.

BU reagerer negativt på at man i de fremlagte lovforslag vil styrke inndragingsinstituttet ytterligere.

Kravet til vandel

I Ot. prp. er vandelskravet utformet meget uklart. På den ene side påpekes det at man skal stanse tung kriminalitet. Andre steder omtales manglende betaling av avgifter som mangler ved vandel. Manglende avgiftsbetaling er ikke straffbart. Det finnes en rekke eksempler på at bedrifter har feilinvestert og kommet etter med for eksempel momsbetaling. Selv om disse bedrifter har inngått og oppfylt nedbetalingsavtaler med fylkesskattesjefen, så er de blitt fratatt skjenkebevillingen. For driverne fremstår denne bruk av inndragingsinstituttet som meningsløs og ulovlig.

Det skal videre påpekes at politiet, spesielt i Oslo, kan bruke opp til et halvt år på å avgi en vandelsuttalelse, noe som medfører at skjenkesteder må stenge for eksempel i forbindelse med en overdragelse. Systemet innebærer at bevillingssøker anses å være skyldig til det motsatte er bevist. Systemet innebærer også en tilsidesettelse av alminnelige rettssikkerhetsgarantier.

Lovens ordlyd opphever alle lovpålagte taushetsplikter noe som i seg selv kan ødelegge pågående etterforskning. Bestemmelsen praktiseres på den måten at politiet oversender alle bemerkninger på rullebladet. Dertil avgir politiet uttalelser. Disse kan for eksempel gå ut på at man antar at en ulovlig handling er begått, men at man ikke har tilstrekkelig bevis til en straffeforfølgning.

Disse opplysningene tilflyter deretter hele kommunen/bystyret. Etter det BU kan se er denne delen av loven ikke vurdert i forhold til personverninteresser. BU anmoder derfor om at dette spørsmålet forelegges Datatilsynet til uttalelse.

Lovligheten av inndraging Grunnlovens § 96 og EMK art. 6

Dette sentrale spørsmålet er ikke berørt i forslaget til ny alkohollov. Næringsdepartementet har kun sett på spørsmålet i forholdet til permanent stenging og ikke ved midlertidig inndraging.

Under henvisning til EMD saken om Tre Traktører og NOU 2003 nr. 15 trekker Næringsdepartementet den konklusjon at tilbakekallelse av en bevilling ikke er å anse som straff.

BU vil påpeke at spørsmålet er vesentlig mer komplisert enn den drøftelsen departementet har på sidene 40 og 41. Dertil har man som sagt ikke engang vurdert de midlertidige inndraginger.

Det skal i den forbindelse påpekes at saken om Tre Traktører ligger helt tilbake til 1989. Høyesterett har i de aller siste år, i sakene om dobbeltstraff, flyttet grenser slik at flere sanksjoner i dag er å betrakte som straff enn tidligere.

Det kan være grunn til å anta at denne rettsutvikling vil akselerere når det offentlige presser på for å få anledning til å foreta inngripende inndraginger uten at domstolsbehandling skal benyttes.

Det vises i den forbindelse til Jørgen Aall "Rettergang og menneskerettigheter" hvor det uttales på side 386 annet avsnitt:

"Om den reelle likhet mellom den strafferettslige reaksjonen bot og inndraging er så stor at artikkel 6 kommer direkte til anvendelse er noe usikkert, selv om en slik antagelse nok er

riktig. Dersom man kommer til at inndraging er en strafferettslig reaksjon, vil det også her bero først og fremst på de økonomiske konsekvenser for den som rammes og på sakens rettslige og faktiske kompleksitet om forsvarer skal oppnevnes.”

Uttalelsen er knyttet opp mot spørsmålet om retten til å ha forsvarer, men det er de samme vurderinger som skal foretas når inndragingens lovlighet skal avgjøres.

Inndraging er et virkemiddel som kan benyttes for å stanse en ulovelig handling. Når inndragingen ikke er permanent, når det ikke stilles krav til skyld for å benytte inndraging, og serveringsstedet får tillatelsen automatisk tilbake etter en uke eller to, er det grunn til å reise spørsmålet om denne type inndraging i det hele tatt er ment eller egnet til å stanse en ulovlig handling.

Som eksempel skal det vises til at man i Oslo kommune gir skjenkesteder som er for sene med innsendelse av revisorbekreftet omsetning en standardisert inndraging på seks uker fra revisorbekreftet omsetningsoppgave er mottatt. I disse saker benyttes etter BUs oppfatning inndragingsinstituttet som en avskrekning for de som er for sene med revisorbekreftelser. Det er vanskelig å forstå at denne type inndraging har hjemmel.

Spørsmålet behandles også i NOU 2003 nr. 15 Fra Bot til Bedring blant annet på sidene 241-243.

På side 243 i første avsnitt behandler utvalget den problematikk man får når man ved inndraging blander straffbare forhold med ikke klanderverdige forhold. Utvalget påpeker at en inndraging i denne situasjon kan fremstå som en sanksjon. Med tanke på at skjenkebevillinger inndras uten at bevillingsinnehaver har utvist skyld, peker uttalelsen klart i retning av at denne type inndraging kan være ulovlig.

Et annet forhold utvalget påpeker er at loven klart må være tydelig på i hvilke tilfeller tilbakekall av tillatelser kan benyttes, jfr side 242, siste avsnitt. Vilkåret er neppe oppfylt av dagens lovgiving eller av endringsforslagene.

Man bør også være oppmerksom på at utvalget i samme avsnitt uttaler:

”Mange typer offentlige tillatelser er riktignok av essensiell betydning for den enkelte innehaver, hvilket i og for seg taler mot en vid åpen formulering av tilbakekallelseadgangen.”

Det er grunn til å anta at utvalget hadde vært enda tydeligere med denne advarselen dersom man kjente til en praksis hvor skjenkebevillinger inndras uten at det foreligger påviselig grad av skyld hos bevillingsinnehaver.

Det skal i den sammenheng fremheves at utvalget har uttalt følgende:

”Borgernes mulighet for å ivareta sine interesser må realistisk sett ivaretas gjennom kontradiktorisk saksbehandling, innsyn og adgang til klage og domstolsbehandling, fremfor en ”smalt formulert” tilbakekallelseadgang.”

Uttalelsen bekrefter at utvalget aksepterer inndraging av rettigheter under de absolutte forutsetninger at loven er klar og at den som rammes har god rettssikkerhet.

Det er BUs oppfatning at man gjennom ovennevnte gjennomgang av praksis har dokumentert at alminnelige rettssikkerhetsgarantier er tilsidesatt. Dette innebærer igjen at det kan stilles spørsmål ved den inndringspraksis som allerede finnes i dag.

Spørsmålet er ikke tilstrekkelig hensyntatt i endringsforslagene; noe som bør bedres før arbeidet går videre.

BU mener at brudd på lovgivingen bør forfølges strafferettslig. Det er meningsløst at ansatte, herunder lærlinger, skal settes på gaten på grunn av feil fra ledelsen eller fordi en barkeeper har gitt en gjest en drink for meget.

Hyppig bruk av inndraging fratrar næringen kredittverdighet og bidrar til å åpne mulighet for at uønsket kapital kommer inn i næringen.

Det er et påviselig faktum at dagens praksis allerede har resultert i at tunge, dyktige aktører har trukket seg ut eller redusert sitt engasjement i næringen. Som eksempel har Olav Thon Gruppen unnlatt å starte opp prosjekter med serveringssteder på grunn av de usikre rammebetingelser disse virksomheter i dag står ovenfor.

BU anmoder derfor om at man vurderer hensiktsmessigheten og lovligheten av å redusere en nærings rettssikkerhet.

III. EN ELLER TO LOVER

I den utstrekning man fortsatt skal benytte inndraging som et virkemiddel bør dette knyttes opp mot retten til å drive et serveringssted ikke mot retten til å skjenke alkohol. En inndraging som er knyttet opp mot straffbare forhold må være begrunnet i at virksomheten ikke har myndighetenes tillit til å drive økonomisk virksomhet innenfor serveringsbransjen. Det blir derfor kunstig å nekte serveringsstedet bare å skjenke alkohol.

Tap av skjenkebevilling vil for enkelte steder bety at de må stenge. For steder som har liten alkoholomsetning vil tap av skjenkebevilling medføre fortsatt drift. Dersom inndragingen er begrunnet i økonomisk kriminalitet, er det lite forsvarlig å la virksomheten drive videre med svakere økonomi som følge av at alkoholsalget faller bort.

BU vil derfor anbefale at alkoholloven begrenses til å regulere omsetningen av alkohol, mens serveringsloven brukes som en konsesjonslov.

IV. BEMERKNINGER TIL DE ENKELTE ENDRINGSFORSLAG

Som følge av at BU ønsker at serveringsloven skal være en konsesjonslov mens alkoholloven kun skal benyttes til å regulere alkoholomsetningen anser man det nødvendig at departementene fremlegger nye forslag. De kommentarer som gis til de endringsforslag som fremsettes må derfor sees i lys av ovennevnte.

A. Serveringsloven

Til § 2:

BU anbefaler at kantiner som er bedriftsinterne unntas. Kantinene passer ikke inn i lovens system. For eksempel hører det med til unntakene at en kantine, selv om den er profesjonelt

drevet, har leiekontrakt. Kantinetjenesten i likhet med vasketjeneste består av tjenesteyting uten at det foreligger leiekontrakt.

I og med at man etter § 5 skal kunne kreve fremlagt leiekontrakt bør kantine holdes utenfor lovens virkeområde.

Til § 3:

Realiteten er i deler av næringen at den reelle daglige leder har ansvaret for forskjellige restauranter som kan tilhøre samme eller forskjellige selskap.

BU har erfaring for at kommunene da krever at man skal ha egne styrere på hvert geografiske sted. Dette er ikke mulig når den reelle daglige leder faktisk har ansvaret for flere steder. Serveringsloven kan ikke her blande seg inn i den faktiske ansvarsfordeling ved å hevde at man på hvert utsalgssted skal ha en daglig leder som har et økonomisk ansvar som de ikke har i dag.

Til § 4:

Ingen kommentarer.

Til § 5:

BU skulle ønske at kompetansen var høyere blant enkelte innehavere. BU tror imidlertid ikke at kost/nytteeffekten av etablererprøven tilsier at den opprettholdes. BU har på sin side ingen forslag til hvorledes man gjennom lovgivning skal heve kompetansenivået.

Til § 6:

Som nevnt tidligere er det BUs ønske at man skal komme all svart omsetning til livs. Det er BUs oppfatning at dette best gjøres ved å kontrollere at all omsetning slås på kasse. Dersom all omsetning er registrert finnes det ikke midler til å betale svarte lønninger. BU mener derfor at det vil skape et uhenksommessig byråkrati når man skal løse dette problemet ved vandelsvurderinger.

Til § 7:

Bestemmelsen illustrerer problemene man står overfor ved vandelsvurderinger. Hva vil for eksempel skje hvis ektefellen til en restauratør begår alvorlig økonomisk kriminalitet innen et helt annet yrkesområde? Skal man da frata den ærlige ektefellen levebrødet?

Til § 8:

Det er viktig at loven har en uttømmende oppramsing av hvilken dokumentasjon som kan kreves. Pr i dag har man eksempler fra Oslo kommune på at man krever dokumentasjon som ikke er relevant eller som ikke lar seg fremskaffe.

Husleieloven åpner for ikke skriftlige leieavtaler. Hva skal gjøres med dokumentasjon i disse saker. Man har i dag en praksis i en rekke av landets kommuner for at man gir byggetillatelse uten å kontrollere om søker har kontroll over grunnen. Dette gjøres fordi kommunen ikke vil bli blandet inn i privatrettslige konflikter.

Den samme problematikken finnes når det gjelder leieavtaler. Blant BUs medlemmer finner man bedrifter som ikke har skriftlige leiekontrakter blant annet som følge av konflikt med gårdeier. Det er ikke mulig å krev leiekontrakter fremlagt i disse saker.

Med fare for å virke negativ, tror BU at fremleggelse av finansieringsplaner neppe vil bidra til å avdekke svart økonomi. Der hvor virksomhet kjøpes for svarte penger, fremgår dette neppe av kjøpekontrakten. Den resterende sum, som eventuelt er tatt inn i en kontrakt, vil man alltid ha en normal finansiering på.

BU fastholder derfor at det er omsetningen som bør kontrolleres. Andre grep vil kanskje fremstå som politisk salgbare, men de vil neppe gi resultater som står i forhold til innsats.

Til § 9:

Det må settes frister for hvor lenge et høringsorgan kan sitte på en sak før uttalelse gis.

Til § 10:

Konsekvensene av at saken ikke er behandlet bør være at bevilling er gitt ved passivitet. Dette vil være en spore til rask saksbehandling.

Til § 11:

Ingen kommentarer.

Til § 12:

I dag brettes vandelen til små aksjonærer ut i kommunestyre uavhengig av om de har 1 eller 100 % av aksjene. Alle lovbrudd legges frem uavhengig av om de er relevante eller ikke.

BU vil anmode om at Datatilsynet blir forelagt vandelskravet til vurdering.

Til § 13:

Ingen kommentar.

Til § 14:

Stadig nye åpningstider rir næringen som en mare. Etableringen av et skjenkested er kostbart og man bør være sikret at rammebetingelsene ikke endres slik tilfellet er i dag.

Dertil er det lite heldig at endringer kan skje med tre måneders varsel. Denne frist er kortere en enkelte oppsigelsesfrister etter arbeidsmiljøloven og kortere enn enkelte bookingavtaler for musikk. Det bør derfor være et krav at reduksjon av åpningstider minst bør varsles et år forut for ikrafttreden.

Til § 15:

Ingen kommentarer.

Til § 16:

Bortvisning eller adgangsnektelse skjer gjerne av en dørvakt som er opptatt med å føre kontroll med mange mennesker. Det er ikke praktisk mulig at vekten skal skrive til gjester som blir nektet adgang.

I mange tilfeller vil bedriften heller ikke ha personens adresse. BU foreslår derfor heller at gjester som mener seg avvist urettmessig kan henvende seg skriftlig til bedriften og at bedriften er forpliktet til å besvare forespørselen skriftlig.

Til § 17:

Vedtak om å stenge et serveringssted er inngripende. Det må derfor kreves at et vedtak av denne karakter følger reglene i forvaltningslovens §§ 24 og 25.

Til § 18:

Se kommentarene til § 17.

Til § 19:

Se kommentarene til § 17.

Til § 20:

Se kommentarene til § 17.

Til § 21:

Bruk av straff har etter det BU kjenner til ikke vært benyttet. Straffereaksjoner bør bli regelen ikke unntaket. Straff bør i de fleste tilfeller erstatte inndraging.

Til § 22:

BU reiser spørsmål om hva som skjer med børsnoterte selskap hvor aksjene omsettes daglig i forhold til bestemmelsens annet ledd.

Til § 23:

Ingen kommentarer i det bestemmelsen er fornuftig utformet. Ordlyden burde vært identisk i alkoholloven. Slik den er utformet er konkurs en katastrofe for kreditorene i det virksomheten blir uselgelig.

Til § 24:

Ingen kommentarer.

Til § 25:

Ingen kommentarer.

Til § 26:

Det bør presiseres at bortfallet er begrunnet i at man ikke behøver bevilling når man ikke skjenker alkohol.

Til § 27:

Det er bra at denne bestemmelsen er medtatt i lovteksten.

Til § 29:

Ingen kommentarer.

Til § 30:

Ingen kommentarer.

Til § 31:

Ingen kommentarer.

B. Alkoholloven

Innledningsvis skal det påpekes at lovforslaget bærer preg av at man ikke har forståelse for at skjenkester, som andre bedrifter, har behov for forutberegnlighet og rettssikkerhet.

Til § 1-1:

Formålsbestemmelsen er begrenset til å omhandle alkoholpolitiske saker, mens loven går langt videre. Det er derfor ingen fornuftig sammenheng mellom formålsbestemmelsene og lovens øvrige bestemmelser.

Inndelingen av alkoholtyper har vært endret hyppig i de senere år. Bestemmelsene har utvilsomt vært diskriminerende i forhold til enkelte grupper av produkter. Det er BUs oppfatning at bestemmelsen diskriminerer produkter med sprit som er blandet med annet alkoholholdig produkt enn druebasert vin. Denne diskriminering fremstår som en ulovlig handelshindring.

Til § 1-4 a:

Ingen kommentarer.

Til § 1-5:

Ingen kommentarer.

Til § 1-6:

Det er ingen holdbar situasjon at bedrifter skal gis bevilling for kun fire år. Etableringskostnader tilsier at avskrivning må gå over mange år. Dertil bør arbeidstakere være sikret ansettelse uavhengig av svingninger i sammensetningen i et kommunestyre. Det er ingen menneskerett for kommunale politikere å kunne nedlegge bedrifter som driver lovlig. Ved

tidligere revisjoner har dette poenget blitt trukket frem også fra de grupperinger som representerer avholdsinteressene.

BU vil derfor anbefale at de kommunale bevilningene blir gitt løpende i likhet med de statlige. Denne ordningen fungerer i praksis i dag for de aller fleste kommuner og bedrifter. En omlegging til løpende bevillinger vil medføre at man innen den enkelte kommune kan spare vesentlige ressurser i det fornyelsesprosessen er kostbar. BU er av den oppfatning at departementet burde foretatt en kost/nytte effekt av dagens system.

Til § 1-7 tredje ledd:

Forslaget er en god illustrasjon på det byråkratiet som er i ferd med å utvikle seg rundt behandling av skjenkebevillinger.

For det første skal det påpekes at de første kommuner har saksbehandlere som kan vurdere et budsjett for et serveringssted og det er derfor betimelig å reise spørsmålet hvor denne kompetansen skal skaffes fra og hva den vil koste. Dernest er det betimelig å spørre hva kommunen skal gjøre med budsjettet. Skal de for eksempel kunne underkjennes med det resultat at bevilningssøknaden avslås.

Det skal også påpekes at man etter norsk lovgiving ikke er forpliktet til å ha et budsjett. Det blir da noe kunstig at man gjennom en lov som skal ivareta alkoholpolitiske hensyn skal pålegges å utvikle budsjetter for et byråkrati som på ingen måte har kompetanse på området. Også her savner BU en vurdering av kost/nytte effekten.

Til § 1-7 b:

BU viser her til innledende kommentarer under punkt II.

I nest siste ledd er det fastslått at forhold som er eldre enn 10 år ikke skal ha betydning for vandel. Enkelte kommuner har trukket frem skattekrav som er eldre enn 10 år, gjerne i selskap som er avvirket, og hevdet at aksjonærenes vandel ikke er i orden før kravene er betalt. Dette gir det pussige utslaget at en restauratør som selger smuglersprit til barn kan få bevilling 10 år senere, mens en restauratør som skylder kr 5.000,- i moms aldri kan få bevilling. I og med at loven har et alkoholpolitisk formål fremtrer denne lovforståelse som lite heldig.

Til § 1-7 c, 1. ledd:

Det vises til kommentarene til § 3 til serveringsloven.

Til § 1-7, 5. ledd:

Se kommentarer til § 1-7 c, 6. ledd

Ingen kommentarer.

Til 1-8, 3. ledd:

Endringen bærer preg av at det har dannet seg en myte om at skjenkesteder er eiet og drevet av rasister som også har rasister som ansatte. Bestemmelsen er derfor en stigmatisering av en hel næring. Det paradoksale er at nettopp denne næring har vært innfallsporten til arbeidslivet for andre etniske grupperinger. Mens etniske grupper har hatt vanskelig for å skaffe seg arbeid

i for eksempel offentlige etater som faktisk har måttet starte kampanjer for å snu denne trend har de vært ansatt i landets skjenkesteder i mange år.

Dernest reagerer BU på den kollektive avstraffelsen som ligger i forslaget. Skal et helt serveringssted med titalls ansatte stenges dersom man har en medarbeider som opptrer diskriminerende. Forholdet er allerede regulert av straffeloven.

Dersom denne type regulering skal innføres bør den heller ikke begrenses til å gjelde serveringssteder. Hvorfor ikke ta med Norsk Hydro og offentlige etater? BU vil anta at diskriminering er like alvorlig for den som rammes enten det skjer på et serveringssted, i Norsk Hydro eller i en offentlig etat. Skal man først løse problemet med diskriminering, bør man nedlegge alle virksomheter som gjør seg skyldig.

BU mener forøvrig at bestemmelsen kan være i strid med Grunnlovens § 96 og MNK art. 6., samt det forvaltningsrettslige proporsjonalitetsprinsipp. Dette spørsmålet burde vært utredet.

Til § 1-9:

BU har ingen kommentarer bortsett fra at pålegget om å utlevere vareprøver uten erstatning må avgrenses i volum. Det vil ikke være akseptabelt at kontrollører skal kunne fjerne hele flasker med brennevin eller dyre vinflasker.

Til §1-10:

Ordlyden i bestemmelsen er særdeles uheldig utformet. Det er selvmotsigende når man innledningsvis sier at bevillingen faller bort for så senere å si at man kan drive videre på den bevilling som er falt bort.

Det anbefales, også av harmoniseringshensyn, at man bruker den samme formulering som er benyttet i serveringsloven.

Pr i dag stenges mange bedrifter på grunn av at man i Oslo kommune bruker vesentlig mer enn tre måneder på å behandle saker. Dette vil ikke bli avhjulpet av at kommunen kan forlenge tillatelsen med en måned. BU anbefaler derfor at man benytter prinsippet i serveringsloven.

Til § 1-12:

Ingen kommentarer.

Til § 1-13:

Ingen kommentarer.

Til § 1-14:

Ingen kommentarer.

Til § 1-15:

Se kommentarene til serveringslovens § 12. Spørsmålet bør forelegges Datatilsynet.

Kapittel 2

Ingen kommentarer.

Kapittel 3

Ingen kommentarer.

Kapittel 4

Til § 4-1:

Det heter i endringsforslaget: ”Det kan kun gis flere skjenkebevillinger til samme lokale til en bevillingsinnehaver.”

Formuleringen er meget uheldig i det ordlyden innebærer at det for eksempel ikke blir mulig å selge en restaurant. Dertil vil det bli umulig for forskjellige grupperinger å få ambulerende bevillinger i et og samme lokale. BU har også vanskelig for å forstå hvorfor en og samme bevillingsinnehaver skal ha flere bevillinger i det samme lokalet.

Til § 4-2, 1. ledd:

Ingen kommentarer.

Til § 4-2, 3. ledd:

Bestemmelsen kan bidra til å legge forholdene til rette for nisjeprodukter innen reiselivet og BU ser således meget positivt på endringsforslaget.

Til § 4-4, 4. og 5. ledd:

BU vil foreslå at skjenketidene for brennevin er sammenfallende med de øvrige skjenketider.

Til § 4-4, 6. ledd:

BU er positive til at 6. ledd oppheves.

Til § 4-7:

Ingen kommentarer.

Kapitlene 5 - 7

Ingen kommentarer.

Til § 8-11:

Bestemmelsen er meget sentral når det gjelder kontrollen av skjenkesteder. I sitt rundskriv har Sosialdepartementet påpekt at den åpenbare beruselse må være kvalifisert. Det er BUs erfaring at dette budskapet ikke har nådd frem til mange kontrollører. Ofte leser man rapporter hvor kontrollører observerer gjester både i 30 og 40 minutter før de da føler seg sikre på at beruselsen er åpenbar. Eller sagt på en annen måte oppfattes begrepet av mange kontrollører

at det er tilstrekkelig at man med sikkerhet kan se at en person har konsumert alkohol for at beruselsen skal være åpenbar.

Dette medfører mange negative skjenkerapporter som aldri skulle vært avgitt. For å forsvare seg mot disse feilaktige anklagene har enkelte skjenkesteder tatt i bruk videokameraer. Visning av disse filmer viser at gjesten ikke har nådd det stadiet som loven tilsikter å ramme. Det er derfor nødvendig at loven gis en annen ordlyd på dette området.

Kapittel 9.

BU er av den oppfatning at deler av reklameforbudet er rettsstridig, men man finner det ikke hensiktsmessig å vektlegge disse spørsmål.

Med vennlig hilsen

Christian J. Albert
Daglig leder